

column

Over een jaar, op 18 september 2014, houden de Schotten hun referendum over onafhankelijkheid. Als de *Scottish National Party* (SNP) zijn zin krijgt komt er dan een glorieus einde aan de unie, die noord en zuid al driehonderd jaar verbindt.

Volgens velen is de kans op 'yes' niet heel groot, maar de emoties zijn er niet minder hevig om. Mocht het tot onafhankelijkheid komen, dan wil de SNP dat Schotland een kernwapenvrij land zal zijn. Dat is het nu niet, want sinds jaar en dag is de thuishaven van de Britse atoommacht in Clyde, een natuurlijke haven bij Glasgow. Clyde is de basis van de Trident-onderzeeërs, die zijn uitgerust met atoomraketten waarvan er altijd eentje op de oceanen patrouilleert om er, mocht het Verenigd Koninkrijk in nood raken, voor de ultieme vergeldingsklap te zorgen.

Mocht het tot onafhankelijkheid komen, dan wil de SNP dat Schotland een kernwapenvrij land zal zijn

Het Britse Hogerhuis, minder slaperig dan wij wel eens geneigd zijn te denken, heeft een paar maanden geleden aan premier Cameron gevraagd hoe hij dit spel denkt te spelen, want het gaat dus wel ergens over. In eerste aanleg hoopt Cameron natuurlijk dat het Schotse referendum op een klinkend 'no' uitdraait, zodat de eventuele - peperdure - deportatie van de atoommacht vanzelf van de agenda verdwijnt. In tweede aanleg hoopt hij de krachtmeting met de eigenwijze Schotten te winnen via de NAVO.

De leider van de SNP, Alex Salmond, claimt dat een onafhankelijk Schotland automatisch lid zal zijn van het bondgenootschap. *Oh no*, vindt de regering-Cameron, jullie moeten netjes solliciteren want het zou al helemaal te dol zijn als het automatisch, en dan ook nog eens kernwapenvrij, lid zou mogen blijven. Eerst weggelopen uit het VK en dan met een klein Schots niemendallegertje onder onze grote paraplu schuilen, dat is voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten. De NAVO heeft dit standpunt overgenomen: Schotland zal zich na een 'yes' keurig in Brussel als kandidaat moeten aanmelden. Daar moeten alle huidige lidstaten dan vervolgens mee akkoord gaan. En dus ook het Verenigd Koninkrijk, dat aan Schotlands 'toetreding' de voorwaarde zou kunnen verbinden dat Clyde open moet blijven. Maar Schotland gokt dat de NAVO de nieuwe staat, door zijn strategische ligging naar de noordelijke Atlantische Oceaan, zo hard nodig heeft dat het de kernwapenvrij-kaart wel kan spelen. Mooi spel!

Half augustus las ik in The Guardian dat de Schotten de duimschroeven nog wat verder zal worden aangedraaid. De krant beweert dat een Schotse delegatie op bezoek bij de NAVO in juli, te horen heeft gekregen dat een snel lidmaatschapsprocedure bespreekbaar is, mits een kandidaat-lid geen militaire of territoriale conflicten met andere landen heeft. En daar valt het conflict over de legering van Britse kernwapens in Clyde ook onder. Sterker nog: Salmond zou te verstaan zijn gegeven dat hij ook zou moeten tekenen voor de (eventuele) *nuclear first strike policy* van het bondgenootschap. Dat zou inherent zijn aan artikel 10 van het NAVO-verdrag. Dat lijkt me sterk, maar het maakt wel duidelijk dat de Britten het zeer hard spelen. Gelukkig las ik een paar dagen later dat Nederland en Duitsland hun grensconflict over een stuk zee ten noorden van Rottum zojuist hebben bijgelegd – anders hadden die Schotten ons NAVO-lidmaatschap nog ter discussie kunnen stellen. <

Prof. dr. J. (Ko) Colijn is defensiespecialist, directeur van 'Instituut Clingendael', redacteur van *Vrij Nederland* en hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam